

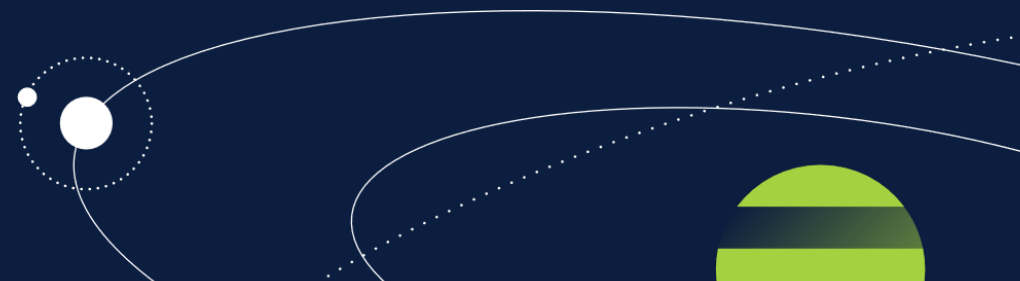
Viešųjų pirkimų savaitinis naujienlaiškis

2024 m. balandžio 22-28 d.

2024 m. 17 savaitė

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Savaitės komentaras

Mielieji,

Pavasariui persiritus į antrą pusę netrūksta pozityvių naujienų iš VPT, kuri pildo metodinės pagalbos medžiagos kraitį, savo leidžiamais dokumentais mažina perkančiųjų organizacijų administracinę naštą ir pristato įvairias pavyzdines pirkimo sąlygas. Iš tiesų džiuginančios viešųjų pirkimų politikos įgyvendinančios institucijos veiklos tendencijos.

Kartu pristatome dvi Lietuvos apeliacinio teismo nutartis dėl pirkimo sąlygų teisėtumo. Nors pirkimo objektai ir jiems iškelti reikalavimai yra skirtingi ir specifiniai, tačiau ryškėja tendencija – tiekėjams vis keliami kartelė užginčyti jiems nepalankius reikalavimus.

Mūsų vertinimu, šioje srityje reikia siekti tam tikro interesų subalansavimo: užkardyti piktnaudžiavimus, bet kartu nesukurti neįgyvendinamos teisių gynybos sistemos.

Gero skaitymo.

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiunas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI I

Viešųjų pirkimų tarnybos (VPT) direktorius 2024-04-26 įsakymu [Nr. 1S-56](#) (Įsakymas) patvirtino „Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodikos“ pakeitimus:

- Įsakymu pakeistos pavyzdinės pirkimo vertės skaičiavimo sumos.
- VPT pateiktomis pirkimų sumų skaičiavimo taisyklėmis ir pavyzdžiais siekiama užtikrinti, kad pirkimų vykdytojai galėtų kuo paprasčiau įgyvendinti viešuosius pirkimus, tačiau tuo pačiu nebūtų išvengta Viešųjų pirkimų įstatyme, Komunalinio sektoriaus pirkimų įstatyme ar Gynybos įstatyme pirkimui nustatytos tvarkos taikymo.

Įsakymas įsigaliojo nuo **2024-05-01**.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

- 1. VPT: [dalijasi](#)** „Žodinių pirkimų“ mokymų medžiaga. Mokymų metu pristatyta, kas yra žodinis pirkimas ir kokiais atvejais geriausia rinktis tokį pirkimo būdą, pristatyta žodinio pirkimo vykdymo tvarka, privaloma dokumentacija, žodinių sutarčių viešinimo reikalavimai ir praktika. Mokymų rašą galima peržiūrėti [čia](#).
- 2. VPT: [informuoja](#)**, kad atnaujino pavyzdinius dokumentus pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimus, atliktus 2023 ir 2024 m. Atsižvelgdama į įstatymų pokyčius, VPT atnaujino:
  - Atviro konkurso sąlygas, su kuriomis galima susipažinti [čia](#).
  - Skelbiamų derybų sąlygas, su kuriomis galima susipažinti [čia](#).
  - Dinaminės pirkimų sistemos sąlygas, su kuriomis galima susipažinti [čia](#).
  - Skelbiamos apklausos sąlygas (skirtas mažos vertės pirkimams), su kuriomis galima susipažinti [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos apeliacinis teismas: tiekėjams nepripažįstamas teisinis suinteresuotumas ginčyti ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų, kai aiškiai neparodomas subjektinių teisių pažeidimas (*UAB „Šilutės polderiai“ v BĮ Šilutės rajono savivaldybės administracija*), 2024-04-24

leškovas ginčijo viešojo darbų pirkimo sąlygą, pagal kurią tiekėjai turėjo pateikti darbų įvykdymo grafiką ir jo įvykdymą pagrindžiančius dokumentus (skaičiavimai, planuojamas personalas, technika). PO už šį ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų (ENVK) „Laiko planavimas“ galėtų skirti nuo 0 iki 9 balų. leškovo teigimu, ekspertinio vertinimo lentelėje pateiktos sąvokos dėl ENVK vertinimo neaiškūs, nevienareikšmiški, subjektyvios ir dviprasmiškos, ENVK nesukuria jokios pridėtinės vertės PO, jis sukurtas tik vienam tiekėjui, galimybei jam skirti daugiau balų. leškovo vertinimu, ENVK pažeidžia viešųjų pirkimų principus, nes tiekėjai neturi galimybės kokybiškai parengti pasiūlymų, be to, pasiūlymų pateikimo metu parengto grafiko nebus galima objektyviai laikytis sudarius sutartį. Nors leškovas ginčijo ENVK, tačiau kartu pateikė pasiūlymą Pirkime.

Lietuvos apeliacinis teismas, palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, leškovo ieškinį atmetė. Teismai vertino, kad ENVK teisėtas, o leškovas neįrodė savo subjektinių teisių pažeidimo.

Pirma, Teismas vertino, kad leškovo argumentai, kuriais ji ginčija ENVK, siejami ne konkrečiai su jo paties, o visų tiekėjų teisių pažeidimu, aiškiai nenurodant, kaip konkrečiai buvo pažeistos jo subjektinės teisės. Jo argumentai dėl to, kad ENVK yra netikslingas ir perteklinis, neturi lemiamos įtakos kokybiškam darbų atlikimui, mažina dalyvių skaičių ir pritaikyta konkrečiam tiekėjui, o PO turi galimybę šališkai vertinti dalyvių pasiūlymus, yra abstraktūs, nesusieti su jo paties teisių pažeidimu. Dėl to leškovui nepripažįstamas teisinis suinteresuotumas ginčyti ENVK. Be to, leškovas pateikė pasiūlymą Pirkime, taigi jis atitinka ginčijamas Pirkimo sąlygas, juolab pasiūlyme jis atskirai patvirtino, kad su jomis sutinka.

TEISMŲ PRAKTIKA

[Ellex vertinimu, Teismas pernelyg griežtai sprendė dėl tiekėjų teisinio suinteresuotumo. Nors sutiktina su Teismo vertinimu, kad tiekėjai negali ginčyti reikalavimų teisėtumo tik ekonominio ar kitokio pobūdžio tikslingumo aspektais, ginti kitų tiekėjų teisių, tačiau šioje byloje ieškovas kvestionavo EKVK ir dėl jo neaiškumo, kuris suponuoja pernelyg didelę PO diskreciją vertinti tiekėjų pasiūlymus. Primintina, kad kasacinis teismas tiekėjų teisiniam suinteresuotumui ginčyti neaiškias pirkimo sąlygas taiko švelnesnį standartą, kadangi objektyviai neįmanoma konkrečiai įrodyti savo teisių pažeidimo (LAT 2020-12-09 nutartis c. b. Nr. e3K-3-330-248/2020); be to, kasacinio teismo ne kartą pasisakyta, kad pasiūlyme iš pirkimo sąlygų perkelta formuluotė dėl sutikimo su pirkimo sąlygomis nėra konkreti tiekėjo valios išraiška, o dokumentų užpildymas pagal nustatytą formą, todėl tiekėjo savaime neriboja ginčyti pirkimo sąlygų (LAT 2014-12-10 nutartis c. b. Nr. 3K-3-533/2014)]

Antra, Teismas vertino, kad ieškovas byloje neįrodė, kad ENVK vertinimo pagrindai yra subjektyvūs ir neaiškūs. Nors PO nustatytos sąvokos „logiškas“, „optimalus“, „išsamus“ ir pan. gali pasirodyti neaiškios, tačiau Pirkimo sąlygose kartu pateiktas jų paaiškinimas. Dėl to laikytina, kad šios sąvokos yra aiškios ir neprieštarauja viešųjų pirkimų principams. Dėl Pirkimo sąlygų teisėtumo, be kita ko, sprendžiama pagal PO teisėtus interesus ir pirkimo objekto poreikį. Be to, ginčo ENVK buvo vienas iš keliolikos kokybinių parametrų, jis reikšmingas PO, jai turi tiesioginę ekonominę naudą, kadangi laiko planavimas suponuoja sutarties įvykdymo sėkmę. Be to, PO nustatė, kad už pasiūlyme pateikto grafiko nesilaikymą tiekėjui bus taikoma 2000 Eur bauda, todėl kontrahentas bus verčiamas laikytis savo grafiko. Juolab pagal sutartį pratęsti jos terminus galima tik dėl nuo rangovo nepriklausančių aplinkybių.

[Ellex vertinimu, ENVK galimai kvalifikuotinas sutarties vykdymo sąlyga, todėl jos pagrindu negalėjo būti vertinami tiekėjų pasiūlymai (LAT 2022-11-16 nutartis c. .b. Nr. e3K-3-361-378/2022). Tačiau nagrinėjamu atveju ieškovas šiuo aspektu aiškiai nesirėmė, todėl dėl jo nespėdė ir teismai]

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

2. Lietuvos apeliacinis teismas: tai, kad ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų dėl komandos patirties atitinka tik kai kurie tiekėjai, nesuponuoja šio reikalavimo neteisėtumo, o patvirtina, kad pranašumas bus suteiktas kokybiškiausiai sutartį galėsiantiems įvykdyti tiekėjams (UAB „Inti“ v BĮ Klaipėdos miesto savivaldybės administracija), 2024-04-24

Ieškovas ginčijo įvairias Pirkimo sąlygas dėl (i) galimybės nesudaryti viešojo pirkimo sutarties pritrūkus finansavimo; (ii) profesinio pajėgumo reikalavimo neatitikties pirkimo objektui; (iii) ekonominio naudingumo vertinimo kriterijaus (ENVK), susijusio su tam tikra specialisto patirtimi, teisėtumo. Be to, Ieškovas bendrai ginčijo Pirkimo sąlygų neteisėtumą dėl jų neaiškumo, kadangi Pirkimas buvo skelbiamas ne pirmą kartą ir, Ieškovo vertinimu, PO neaiškiai įgyvendino ankstesniuose pirkimuose pateiktus paaiškinimus.

Lietuvos apeliacinis teismas, palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, Ieškovo ieškinį atmetė.

Pirma, Teismas vertino, kad Ieškovas turi teisinį suinteresuotumą ginčyti Pirkimo sąlygas. Nors Ieškovas nepateikė pasiūlymo, tačiau dėl to neprarado intereso ginčyti reikalavimų teisėtumą. Ieškovas parodė, kad ir kaip Pirkimo sąlygos galimai riboja jo teises varžytis dėl sutarties sudarymo. Vien tai, kad ieškinys yra nepagrįstas, savaime nėra priežastis pripažinti Ieškovo nesuinteresuotumą, nes jo negali paneigti Ieškovo kreipimosi į teismą tikslingumas ir reikalavimų pagrįstumas.

Antra, dėl Pirkimo sąlygų, pagal kurias PO gali nesudaryti sutarties su Pirkimo laimėtoju, jei neturi finansavimo, teisėtumo Teismas nurodė, kad viešųjų pirkimų teisinis reguliavimas nedraudžia pradėti pirkimo procedūras iki finansavimo skyrimo. PO byloje pateikė paaiškinimus apie statybos darbams skirtą finansavimą, todėl Ieškovo argumentai dėl šios sąlygos yra hipotetiniai. Atsižvelgiant į tai, Ieškovas neįrodė, kad aptariamos Pirkimo sąlygos neproporcingai riboja jo teisę varžytis dėl sutarties.

[Iš teismų procesinių sprendimų aiškiai nematyti, kad PO argumentai apie realiai skirtą finansavimą Ieškovui buvo nurodyti atsakyme į pretenziją. Laikantis prielaidos, kad šie argumentai pateikti tik teismo procese, Ellex vertinimu, ginčo Pirkimo sąlygų teisėtumo vertinimas negalėjo būti atliekamas pagal ne ikiteisminėje ginčo stadijoje apibrėžtas ginčo ribas]

TEISMŲ PRAKTIKA

Trečia, Teismas nesutiko su ieškovo argumentais, kad profesinio pajėgumo reikalavimas (būti įvykdžius atitinkamo pobūdžio ir vertės sutartis) yra neteisėtas, nes nesusijęs su pirkimo objektu – aikštės rekonstrukcija su požemine automobilių saugykla įrengimu. Pagal Pirkimo sąlygas profesinį pajėgumą tiekėjai įrodys, jei pasirinktinai pateiks įvykdytas ne tik negyvenamųjų pastatų ar susisiekimo komunikacijų sutartis, bet ir sutartis dėl gyvenamųjų pastatų, vandens uostų krantinių, įvairių kitų transporto inžinerinių statinių statybos. PO ginčo Pirkimo sąlyga siekė praplėsti tiekėjų konkurenciją, tačiau laikyti lygiaverte kitų sričių statybos darbų sutarčių (vandentiekio, nuotekų tinklų ir pan. objektų statybos sutarčių) atlikimo patirtį, kaip to siekė ieškovas, nebuvo teisinio pagrindo. Teismas vertino, kad ginčijamas profesinio pajėgumo reikalavimas nėra akivaizdžiai nepagrįstas ar neproporcingai varžantis tiekėjų teisę dalyvauti Pirkime.

Ketvirta, Teismas atmetė ieškovo argumentus dėl ENVK, susijusio su statybos vadovo patirtimi vadovaujant ypatingos kategorijos statinių statybos darbams, atliktiems pagal specialią technologiją (spraustasienių įrengimo) nuo darbų pradžios iki pabaigos, teisėtumo. VPT išvadoje nurodė, kad VPĮ ar kituose teisės aktuose nėra įtvirtinta, kokius konkrečiai ekonominio naudingumo kriterijus gali naudoti perkančiosios organizacijos; svarbu, kad jie būtų proporcingi, atneštų naudą, susiję su pirkimo objektu. Teismas nesutiko, kad lygiaverte patirtimi galėtų būti vertinami darbai, atlikti neypatingos kategorijos statiniuose. Tai, kad rinkoje nesama daug tokios srities specialistų, nereiškia, kad reikalavimas neteisėtas. Priešingai – pranašumas buvo suteiktas tiems tiekėjams, kurie pagal pirkimo objekto specifiką galėtų kokybiškiausiai ir efektyviausiai įvykdyti sutartinius įsipareigojimus.

Penkta, Teismas nesutiko su ieškovo argumentais, kad Pirkimo sąlygos dėl jų apimties, anksčiau vykdytų pirkimų ir juose teiktų paaiškinimų yra neaiškios. Teismo vertinimu, pirkimo objektas specifinis, dokumentai išsamūs, o pagal juos buvo pateikti 5 pasiūlymai. Tai, kad ieškovui sunku pateikti pasiūlymą Pirkime, nerodo, kad iškelti reikalavimai pertekliniai ar neaiškūs.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktika

Patikimos rekomendacijos visais viešųjų
pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ – ellex.legal/lt

